

«Ils indigens enconuschan lur parcs»

Ils manaders dals trais parcs grischuns mettan en dumonda in studi da la Pro Natura

DA FLURIN ANDRY/FMR

■ Tenor il studi da la Pro Natura na san 86 pertschient dals abitants d'ina regiun cun parc betg ch'els abitan en in parc natiral regiunal. Ils manaders dals parcs Biosfera Val Müstair, Parc Ela e dal Parc natiral Beverin èn stuts.

Dacurt ha publitgà l'Institut da perscrutaziun gfs sin incumbensa da la Pro Natura cun centrala a Basilea in studi represchentativ davart ils parcs natirals regiunals svizzers. Da quels datti 16, en il Giura, il Berner Oberland, il Vallais, la Svizra centrala ed en Grischun. Lur surfatscha cumpiglia 13 pertschient da la surfatscha da tut la Svizra. Dal studi èsi ressortì che mo 14 pertschient da las persunas che vivan en in parc natiral regiunal sappian era quai. *Urs Tester*, che maina tar la Pro Natura il sectur biotops e spezias, declera quai en la comunicaziun da pressa uschia: «Blers parcs natirals sa focusseschan sin la commercialisaziun turistica da lur cuntradas. In svilup a lunga durada cun la finamira da mantegnair e proteger las valurs natirals manca en bleras vischnancas da quests parcs.» Tge din ils responsabels dals trais parcs natirals Biosfera Val Müstair, Parc Ela e Parc natiral Beverin da quests resultats?

«Da meglierar anc la comunicaziun»

David Spinnler che maina la gestiun dal parc natiral regiunal, la Biosfera Val Müstair, dubita ch'en quella regiun enconuschan mo uschè paucs il parc natiral: «A la fin da l'onn ha il cumün da Val Müstair envidà la populaziun da decider sch'ella veglia avair ulteriurs diesch ons ses parcs

Giuvènils gidan en Val Müstair a promover il spazi vital dal cot selvadi.

FOTO YVES SCHWYZER

da natira regiunal», di el, «a quella radunanza eran preschentast prest 300 persunas ch'han ditg cun gronda maiortad gea al parc.» Quai mussa a ses avis che la gliעד da la Val Müstair sappia fitg bain ch'ella abitia en in parc natiral. En connex cun l'engaschament a favur da la natira accentuescha Spinnler che la conclusiun, ch'ìls parcs natirals sa concentreschian mo sin il turissem, na saja betg correcta: «Cun differentas accziuns a favur da natira ed ambient s'engaschan ils parcs natirals svizzers per in svilup persistent a favur da protecciun e mantegniment da las valurs natirals sin il perimenter dals

singuls parcs», di el, «e quai faschain nus organisond da tuttas sorts accziuns per giuven e vegl.» I saja perquai necessari da communitgar anc meglier las activitads dals singuls parcs, constatescha el.

Numerusas activitads er en ils auters dus parcs

«La gliעד na sa forsa betg ch'ì sa tracta d'in parc natiral d'impurtanza naziunala', sco che quai sa numna», manegia *Dieter Müller* che maina la gestiun dal Parc Ela, els sappian però bain avunda ch'ì abitan en quest parc. Quai vala tenor sia collega *Ramona Liebeton* era per ils abi-

tants dal Parc natiral Beverin: «Mes antecessur *Remo Kellenberger* e ses team nun han tegnì secret lur lavur a favur da cuntrada, natira ed ambient.» Ella e Müller accentueschan che la pretensiun che lur parcs sa concentreschian mo sin il turissem na saja betg correcta: «Quel che di insatge uschia nun è anc mai stà en in parc natiral regiunal», manegia Müller. E Liebeton menziuna ch'er lur dus parcs organiseschian adina puspè activitads a favur da la natira, «ensem cun scolas, voluntaris e cun emploiads da firmas pli grondas». La commercialisaziun turistica fetschian per els las organisaziuns turisti-

cas regiunals, menziuna ella. «Sco constatà da nos collega David Spinnler stuessian er nus guardar da communitgar meglier tut noss engaschament e las accziuns a favur da la natira», agiunscha Müller.

Tuts duessan s'engaschar

Per il studi da la Pro Natura ha interrogà l'Institut gfs 1006 persunas en tut la Svizra. «La cumpart da persunas ch'abitan en parcs natirals regiunals è natiralmain pitschna, la blera gliעד en Svizra abita en citads ed aglomeraziuns», di *Urs Tester* da la Pro Natura, «cun analizar ils resultats dal studi avain nus constatà ch'ina gronda part dals abitants da parcs natirals na sa gnanc quai.» L'Institut gfs ha dumandà 152 persunas ch'abitan en ina vischnanca en in parc natiral, ina cifra relativamain bassa, sch'ellas abitan en in tal parc: «128 persunas han ditg na, be 22 persunas han ditg gea.» El na sa betg da dir quantas persunas grischunas ch'èn vegnidast dumandas. En quai che riguarda l'engaschament a favur da la natira en parcs regiunals fa la Pro Natura ina pretensiun: «Betg mo ils responsabels dals parcs natirals, mabain tut ils partenaris, vischnancas, chantuns e Confederaziun duain s'engaschar per cuntanscher las finamiras dals parcs natirals regiunals», declera Tester.